

Una qüestió d'ambició

MANEL CASTAÑO

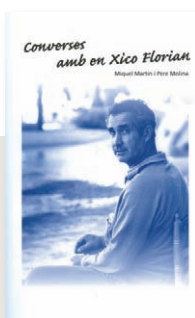
No es tracta d'una novel·la, com es diu en la contraportada, sinó de quatre narracions d'extensió desigual i amb alguns personatges compartits. En la primera, una nena de dotze anys, de nom Nora, perd els pares i ha d'anar a viure amb la seva àvia: d'un pis de l'Eixample a una casa barata d'un barri a punt de desaparèixer per fer-hi blocs. El difícil procés d'adaptació a una nova realitat, i la formació d'una colla de nanos, cada un d'ells amb la seva creu al damunt, superbament descrits, és segurament el més reeixit de l'obra. D'altra banda, de resultes del 23-F, a l'àvia, una dona solitària i taciturna, li agafa una indignació que canalitza escrivint apassionadament unes memòries sobre el temps dels rojos. En la segona narració, retrobem Nora ja crescuda, fotògrafa de professió i amb uns quants desenganys sentimentals al darrere, que s'instal·la en un poble petit i tranquil, d'aquells on tothom es coneix. Però aquí els records de la guerra del 36-39 encara no estan païts, com ho demostra la projecció per la festa major d'un parell de documentals d'època a partir dels quals algú descobreix l'engany en què ha viscut tota la vida. Vol ser un exemple de la importància de recuperar la memòria històrica, i dels seus efectes catàrtics. Paral·lelament, Nora entaula relació amb un altre neorural que ha anat a parar en aquell poble després de ser acusat de la mort de la dona. En el tercer relat, dues dones de poble viuen en un amor homosexual, descrit intensament en primera persona, tant que ens sentim transportats al món del fotògraf David Hamilton; però passa durant la postguerra, època poc propícia a les parelles de fet. I la quarta història ve a ser el dietari que escrivia l'àvia que hem conegut en la primera narració, i se centra en l'aventura de dues amigues milicianes en plena guerra, i les seves desventures posteriors.

Cada un dels relats –al marge dels encerts desiguals que hi ha en l'arrodoniment de les trames–, i el conjunt de tots quatre, deixen la sensació que els personatges, malgrat els tràngols considerables que passen, no han pogut sortir dels estereotips a què els ha condemnat la narradora. Un escriptor de gènere explica històries de bons i dolents, però un escriptor de veritat explica històries en què tothom té raons que justifiquen la seva conducta i que els convertiran en bons o dolents segons el judici moral que els vulgui aplicar el lector, si és que vol. El partit pres per Pujadó, però –amb la idealització d'una època i d'un bàndol contendent–, l'aboca indefectiblement al gènere, de la mateixa manera que de l'apropiació de la història per part dels polítics en el govern només en pot resultar una manipulació grollera. Pujadó ha demostrat ja, i ho torna a fer en aquest llibre, que té els dots necessaris per afrontar la recreació d'un món sense reduir-lo a estampes edulcorades i que no té per què limitar-se a cap discurs oficial

JUDIT PUJADÓ
Les edats perdudes
Empúries, 2009.
256 pàgines.

i oportunista; és una qüestió d'ambició. Finalment, un retret que no es pot evitar de fer, en l'ús del llenguatge, és que en alguns moments té una manera d'explicar les coses que de tan convencional i actual sembla irònica, fins al punt que sembla que escoltem un locutor del 3/24. Un sol exemple: quina falta fa, a l'hora d'evocar les escoles de la República, dir que «els nens i les nenes anaven junts a classe i controlaven el ritme del seu aprenentatge»?.

MIQUEL MARTÍ I PERE MOLINA
Converses amb en Xico Florian
Ajuntament de Begur
Begur, 2009.
55 pàgines.

El projecte «Fem memòria» vol recuperar i deixar testimoni d'una manera de viure, de pensar i de parlar. El llibre inclou un CD on es pot sentir el parlar salat i dites que es van perdent.

FERRAN SOLDEVILA
Entre la dictadura i la revolució
Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
Barcelona, 2009.
296 pàgines.

Albert Balcells i Enric Pujol han tingut cura de l'edició d'aquest llibre inèdit on Soldevila mostra la seva tasca de periodista com a corresponal de dos diaris estrangers entre els anys 1925 i 1946.